

Verkiezingen 2017: De lijsttrekkers

Achtergrond - 24 september 2017 - Auteur: Marja Verburg

Zes partijen komen zoals het er nu naar uitziet na de verkiezingen in de Bondsdag, twee meer dan nu. Zij worden aangevoerd door negen *Spitzenkandidaten*. Portretten van de belangrijkste lijsttrekkers:

De pragmatische christendemocraat Angela Merkel profiteert in de verkiezingscampagne van haar kanseliersbonus, haar uitdager Martin Schulz (SPD) moet het hebben van zijn menselijkheid en retorisch talent. De lijsttrekkers van de vier andere partijen die naar verwachting op 24 september in de Bondsdag zullen worden gekozen - Die Linke, Bündnis 90/Die Grünen, de FDP en de AfD - dekken zo'n beetje het hele politieke spectrum af: van linkse hardliner tot rechts-conservatieve nationalist.

CDU/CSU: Angela Merkel (63)

Angela Merkel is sinds 2005 kanselier van Duitsland. Ze groeide op in de DDR en werd natuurkundige. Rond de val van de Muur in 1989 werd ze politiek actief in een van de Oost-Duitse burgerrechtenbewegingen, die zich na de eenwording aansloot bij de CDU. Ze werd dankzij haar mentor, kanselier Kohl, minister in het herenigde Duitsland en klom ook op binnen de CDU. 'Het meisje van Kohl' werd zowel

binnen als buiten haar partij lang onderschat. Ze is zeer pragmatisch en kan haar kans afwachten. Inmiddels geldt ze als gerespecteerd crisismanager. Veel Duitsers waarderen ook de veiligheid en de continuïteit die *Mutti* Merkel lijkt te bieden. Tijdens de vluchtelingencrisis kreeg ze veel kritiek, maar zowel Merkel als de CDU staan inmiddels alweer maanden op eenzame hoogte in de peilingen. Merkel is getrouwd en heeft geen kinderen.

SPD: Martin Schulz (61)

Martin Schulz was ruim 20 jaar lang europarlementariër en van 2012 tot 2017 voorzitter van het Europees Parlement. In januari maakte de SPD verrassend bekend dat niet partijvoorzitter Gabriel, maar Schulz lijsttrekker werd. De tot boekverkoper opgeleide *self-made man*, ex-alcoholist, was jarenlang burgemeester van Würselen (NRW) voor hij naar Brussel vertrok. In de Duitse politiek geldt hij nu als iemand 'van buiten', niet belast door de impopulaire sociale hervormingen die de SPD in de jaren-2000 heeft doorgevoerd. Door de SPD-kiezers werd hij juichend binnengehaald. 'Sankt Martin' zou Merkel wel eens kunnen gaan verslaan, leek het begin dit jaar. Maar het 'Schulz-effect' hield niet lang aan. Inmiddels staat de SPD op zo'n 22-24 procent van de stemmen en blijkt het voor Schulz lastig campagne voeren tegen de kanselier en de partij waar de SPD de afgelopen vier jaar mee heeft geregeerd. Schulz is getrouwd en heeft twee inmiddels volwassen kinderen.

Die Linke: Sahra Wagenknecht (48) en Dietmar Bartsch (59)

In Duitsland is een duo-lijsttrekkerschap geen uitzondering. De socialistische partij Die Linke, in 2007 ontstaan uit een fusie van de Oost-Duitse PDS en de West-Duitse WASG, wil zo veel mogelijk verschillende kiezers aanspreken. Met Wagenknecht en Bartsch heeft de partij weliswaar twee in de DDR opgegroeide lijsttrekkers. Maar Wagenknecht geldt als linkse hardliner en Bartsch vertegenwoordigt de

gematigde vleugel. Wagenknecht, die in de DDR niet naar de universiteit mocht, studeerde na de val van de Muur filosofie en economie. Ze is al jarenlang een bekend gezicht van de partij. Inmiddels is ze getrouwd met partijgenoot en bekende politicus Oskar Lafontaine. Bartsch studeerde economie in DDR-tijden, onder meer in Moskou. Hij is gescheiden en vader van twee volwassen kinderen. Beiden maakten carrière in de PDS, de opvolgerpartij van de Oost-Duitse communistische SED. Op dit moment zijn ze als fractievoorzitters van Die Linke, de derde partij in de Bondsdag, leiders van de oppositie. In de peilingen staat Die Linke op 8 tot 10 procent.

Bündnis 90/Die Grünen: Cem Özdemir (51) en Katrin Göring-Eckardt (51)

Ook de Duitse Groenen hebben twee lijsttrekkers. Cem Özdemir, partijvoorzitter en Duitser met Turkse wortels, is een bekende en populaire politicus. Katrin Göring-Eckardt, fractievoorzitter in de Bondsdag, is veel terughoudender en onopvallender. Ze groeide op in de DDR, was daar actief in de burgerrechtenbeweging en vervulde tot 2013 hoge functies in de Evangelische Kirche. Het is bij die Grünen gebruikelijk om één lijsttrekker te kiezen die de activistische Fundivleugel vertegenwoordigt en één van de gematigde Realo-kant. Maar Özdemir en Göring-Eckardt zijn allebei gematigd, “bleek en inwisselbaar”, schrijven Duitse media. Ze krijgen hun campagne niet goed van de grond. Ook omdat het thema waarop kiezers hen het meest competent vinden, milieu en duurzaamheid, een minder grote rol speelt dan thema’s als veiligheid en werkgelegenheid, waarop de Groenen niet goed scoren. De partij schommelt in de peilingen rond de 7-8 procent. Özdemir is getrouwd en is vader van twee kleine kinderen. Göring-Eckardt heeft een partner en is moeder van twee volwassen zonen uit een eerder huwelijk.

FDP: Christian Lindner (38)

Lindner brengt de liberale FDP weer in de Bondsdag, waar de partij in 2013 na meer dan 60 jaar uit werd weggestemd. Lindner begon zijn carrière in de FDP al tijdens zijn studie politicologie. Hij leidde tegelijkertijd een start-up-bedrijf, dat geen succes werd, en besloot zich te richten op zijn werk voor de partij, eerst in Noordrijn-Westfalen, daarna ook landelijk. Hij leidde onder meer de commissie die in 2010 een nieuw partijprogramma schreef. Nu voert hij een succesvolle, moderne campagne, die geheel op hem is gericht - de FDP lijkt de laatste jaren een eenmanspartij. Lindner is een goed spreker en weet goed gebruik te maken van sociale media. Hij wil een bredere campagne voeren dan met het aloude FDP-thema belastingverlaging en doet dat met onderwerpen als onderwijs, digitalisering en migratiebeleid. Het is een spagaat voor hem om, met de kritiek op bijvoorbeeld Merkels vluchtelingenbeleid, uit rechts-populistisch vaarwater te blijven, maar dat lijkt hem te zijn gelukt. In de peilingen staat de FDP op rond de 8-10 procent. Lindner is getrouwd en heeft geen kinderen.

AfD: Alexander Gauland (76) en Alice Weidel (38)

Gauland en Weidel wisten in april op het AfD-partijcongres de strijd om het lijsttrekkerschap te winnen van partijvoorzitter Frauke Petry, tot dan het gezicht van de AfD. De partij lijdt al langer onder verdeeldheid en interne strijd. Gauland, tot 2013 actief in de CDU, is rechts-conservatief, nationalistisch en bedient zich van extreem-rechtse retoriek. Weidel, van huis uit econome en bedrijfsadviseur, vertegenwoordigt de economisch-liberale vleugel. De AfD is inmiddels een rechts-populistische partij met een stevig anti-islambeleid, maar werd in 2013 door economen opgericht als anti-europartij. De keuze voor Weidel als lijsttrekker was opvallend omdat ze met een vrouw en hun twee kinderen samenleeft. Dat past niet in het ideale maatschappijbeeld van veel conservatieve AfD-stemmers. Gauland is getrouwd en heeft een dochter uit een eerder huwelijk. De AfD schommelt tussen de 7 en de 10 procent van de stemmen. Het is voor het eerst dat er een partij rechts van de CDU/CSU in de Bondsdag komt.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/22568/verkiezingen-2017-de-lijsttrekkers>